

Заяць Володимир Степанович,
старший інспектор відділення
моніторингу працевлаштування та
зв'язків з випускниками навчально-
методичного відділу Національної
академії внутрішніх справ, голова
Асоціації «Чорнобиль» Національної
академії внутрішніх справ, учасник
ліквідації наслідків аварії на
Чорнобильській АЕС

ПОДІЇ, ЯКІ НАЗАВЖДИ ЗАЛИШАТЬСЯ В ПАМ'ЯТІ

Своєю волею Всевишній присудив мені перенести два найглибші потрясіння. Перше – найтрагічніше – коли у 1986 році грім Чорнобиля вдарив у серце мого народу. І друге – найрадісніше – коли у 1991 році український народ відновив свою незалежність і мужньо продовжує її захищати сьогодні.

Аварія на Чорнобильській АЕС 26 квітня 1986 року стала найтрагічнішою світовою подією після Другої світової війни. Вона несла потенційну ядерну загрозу практично всьому європейському континенту та мала відголоски в інших куточках світу.

Ситуація після аварії посилювалась непередбачуваністю та утаємничістю дій тодішнього керівництва Радянського Союзу. Про пожежу і вибух на четвертому енергоблоці в ті дні ми дізнавались по радіо «Свобода», адже в деяких країнах було той же день уже зафіксовано різке збільшення радіаційного фону. Нас попереджували про небезпеку. В той же час, Президент СРСР мовчав, мало того зобов'язав керівників УРСР провести традиційний парад 1 травня на честь Міжнародного дня солідарності трудящих. На цю брехню, що все уже в Чорнобилі нормально, повівся і я, взявши із собою десятирічну доньку, після чого їй довелося перенести операцію на щитовидній залозі. Тому ті українські трудящі, котрі не були задіяні в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС таки отримали свою дозу радіації безпосередньо в центрі столиці на Хрещатику. Це лише одна із сторінок «піклування» комуністичної партії про трудящих України.

Керівництво радянської держави того часу уперто не бажало повідомляти про можливу ядерну катастрофу. Не знаю, у них, як завжди, напевно, були на те свої причини. Та хай їм грець! Історія уже дала їм оцінку.

А тим часом.

Ми були не тільки свідками, але й активними учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції буквально з першого ж дня цієї ядерної трагедії. Не завжди хочеться про це згадувати, але заради того, щоб подібне не повторилось ніколи, про це треба пам'ятати і постійно говорити, адже достеменно відомо, що причиною цієї катастрофи є людський фактор як при проектуванні й будівництві так і в процесі експлуатації. Отже.

В той же сумнозвісний день 26 квітня 1986 року, десь біля 21 години зведений загін Київської вищої школи МВС СРСР (нині НАВС) в кількості 295 офіцерів приєднався до співробітників органів внутрішніх справ Київської області, які брали участь в ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС з перших годин трагедії. Керівником нашого загону був заступник начальника КВШ зі стройової частини полковник внутрішньої служби Тищенко П.І. Окрім нього із постійного складу були відряджені:

полковник внутрішньої служби Білоусько В.С. – начальник кафедри військово-службової та фізичної підготовки;
полковник внутрішньої служби Кальницький В.С. – начальник медичної частини;
полковник міліції Середа В.Г. – начальник курсу;
майор міліції Федченко С.А. – начальник курсу;
капітан міліції Заяць В.С. – заступник начальника курсу;
капітан внутрішньої служби Свистунов В.С. – заступник секретаря парткому;
капітан внутрішньої служби Поповічев М.О. – старший інструктор політвідділу;
майор міліції Рудь В.Г. – старший інспектор ВІР та ЦО;
старшина міліції Уманець М.П. – міліціонер комендантського відділу.

Так як в період з 26 по 27 квітня запаси харчів, які були у тривожних валізах кожного з нас практично закінчились, 28 квітня до місця нашої дислокації біля м. Чорнобиль були також відряджені майор міліції Сазонов І.П. – заступник начальника відділення МТЗ та Ізбенко В.Г. – водій технічної частини, які привезли нам пакети з продуктами харчування.

Таким чином на ліквідацію наслідків Чорнобильської аварії із КВШ було відряджено 12 осіб із числа постійного складу та 283 офіцери – слухачів першого та другого курсів. Практично одночасно з виїздом зведеного загону КВШ відбули на службу в зону ліквідації наслідків аварії 25 офіцерів постійного складу та 192 слухачі навчального центру УВС Київського міськвиконкому (нині НАВС). Керівником цього підрозділу був начальник навчального центру генерал-майор міліції Михайлюк М.П., а його заступниками призначені заступник начальника навчального відділу майор міліції Степаненко Л.Л. та начальник курсу старший лейтенант міліції Черней В.В. (нині генерал поліції другого рангу, ректор НАВС). Окрім того, до складу цього підрозділу також входили: заступник начальника навчального відділу майор міліції Супрун А.М.; помічник начальника навчального центру капітан внутрішньої служби Кобець М.С.; заступник начальника курсу капітан внутрішньої служби Калашник П.С. та старший лейтенант міліції Шиловцев В.Ю.; викладачі центру – майори міліції Добаш Л.П., Стаховський Л.В., Філінюк В.О., капітани міліції – Авілов В.Г., Бурдик В.В., Мед О.І., Рехта В.І., Орел П.О., Хижний О.Д., Шевченко Б. О.; старші лейтенанти міліції – Воловиченко В.В., Гнутов Є.І., Ємець О.І., Кожухар В.С.; водії – старший сержант міліції Козачок В.О., старшина міліції Метелиця П.І., Марков С. А., а також старшина навчального відділу старшина міліції Шматок В.В.

З 29 квітня до ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС приступило 350 офіцерів (336 слухачів та 14 викладачів) Київського філіалу Весоюзного інституту підвищення кваліфікації керівних працівників МВС СРСР (нині НАВС). Керівником цього підрозділу було призначено начальника факультету внутрішніх військ полковника внутрішньої служби Котенка А.С., а його заступниками з тилового забезпечення – полковника внутрішньої служби Пархуту М.В.; з виховної роботи – полковника внутрішньої служби Любченка В.М., з питань служби – полковника внутрішньої служби Грищенко В.І.

Про ті тривожні дні несення служби в центрі ядерного пекла учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС розповіли у своїх спогадах, які розміщено у збірнику спогадів «Чорнобиль: іспит на мужність», який був випущений до 30-х роковин Чорнобильської катастрофи у 2016 році. У кожному спогаді наголошується, що усі учасники ліквідації наслідків аварії на

Чорнобильській АЕС названих підрозділів, нині Національної академії внутрішніх справ з честю виконали свій службовий і патріотичний обов'язок перед державою. Вони брали участь в евакуації населення м. Прип'ять та інших населених пунктів Чорнобильського району цілодобово, позмінно несли службу по охороні об'єктів державного значення в м. Прип'ять та майна громадян, яке залишилось в зараженій зоні. У наших 3-х підрозділах у 1986 році навчалися представники майже з усіх колишніх республік Радянського Союзу. Усі вони повернулись до місць, з яких направлялись на навчання. З тими чорнобильцями, які проживають в Україні рада Асоціації «Чорнобиль» НАВС намагається підтримувати контакти. Ми пишаємося їхніми здобутками у службі і в особистому житті.

Високу оцінку несенню служби наших підрозділів дав колишній начальник оперативного штабу генерал-полковник Дурдинець В.В., нині генерал внутрішньої служби України, Радник Міністра внутрішніх справ, голова Української асоціації «Чорнобиль» органів та військ МВС та інші тодішні керівники МВС УРСР. Під твердженням високого професіоналізму, сумлінного виконання вимог Присяги є те, що учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС Федченко С.А. нагороджений Указом Президента СРСР Михайлом Горбачовим «Орден за мужність», біля 75 осіб з наших підрозділів відзначені правами керівництва МВС СРСР, керівництва МВС УРСР. Практично усі учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС були заохочені правами керівників підрозділів з котрих вони були відряджені в Чорнобильську зону.

Керівництво Національної академії внутрішніх справ щорічно знаходить можливість заохотити працюючих чорнобильців та клопоче про нагородження державними нагородами та нагородами громадських організацій учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Так, у 2006 році Почесну Грамоту Кабінету Міністрів України отримав Гудзенко А.В., у 2016 році Почесними грамотами Верховної Ради України нагороджені: Блінда І.М., Добаш Л.П., Гончар М.Б. та Легецький М.П.

Станом на сьогодні в Національній академії внутрішніх справ працює 27 учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, 195 колишніх працівників перебувають на пенсії і 62 на жаль дочасно відійшли у вічність. Це:

Вічна їм пам'ять!

Багато вдів померлих ліквідаторів потребують певної уваги та підтримки. Рада Асоціації «Чорнобиль» НАВС цілком підтримує ініціативу голови Української асоціації «Чорнобиль» органів та військ МВС генерала внутрішньої служби України Василя Дурдинця про збір коштів на допомогу вдовам та тяжкохворим чорнобильцям. За дорученням ради асоціації «Чорнобиль» НАВС щиро дякую і низько вклоняюсь усім небайдужим працівникам та здобувачам вищої освіти академії, котрі знайшли можливість відрахувати кошти на допомогу названим категоріям потерпілих. Нехай кожному з вас Бог сторицею примножить ваші здобутки.

Нині безмежно вдячний Богу за те, що мені і більшості моїм побратимам-чорнобильцям Він дав змогу зустріти 35-ті роковини Чорнобильської трагедії. І допоки ми живі, будемо робити усе, що від нас залежатиме, щоб подібне ніколи не повторилось, і будемо пам'ятати тих, кого серед нас сьогодні немає.

Слава учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Слава Україні!

Зілінський Андрій Миколайович,
викладач кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

РОЛЬ Й УЧАСТЬ ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ В ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНОГО МАСШТАБУ

Тридцять п'ять років тому сталася одна з найбільших техногенних катастроф в історії людства, відлуння якої відчуваємо досі.

На фоні всепланетарної боротьби з коронавірусом ці тривоги виглядають локальними, суто українськими. Але в сучасному світі багато що взаємопов'язано, має свої «місцеві» причини й глобальні наслідки, які відлунюються в далеких від епіцентрів техногенних аварій (український Чорнобиль, японська Фукусіма) чи вірусних пошестей (китайський Ухань) куточках планети.